

Komiteen har besluttet å tildele Fritt Ord-stipendiet for 2013 til Kristine Sævdold for hennes masteroppgave ved Universitetet i Bergen med tittelen: *En skattepolitisk konfrontasjon med skatteparadiser. Det norske Finansdepartementets narrativ om nasjonalpolitisk avmakt i møte med et globalt fenomen 1970 til 2012.*

Oppgaven handler om Finansdepartementets arbeid for å få til internasjonale avtaler som begrenser mulighetene til å unndra midler fra beskatning gjennom bruk av skatteparadiser. Dette er et interessant og viktig spørsmål, og det er et eksempel på et meget aktuelt tema: Nasjonalstatenes muligheter til å håndtere globale fenomener.

Bakgrunnen var først og fremst en liberalisering av finansmarkedene i 1980-årene og en sterk økning av antall skatteparadiser og lavskatteregimer i 1990-årene. Arbeidet foregikk først gjennom bilaterale forhandlinger med skatteparadisene, noe som ikke førte fram, og de nordiske land var pådrivere for å få arbeidet organisert gjennom OECD, noe som skjedde fra 1996. Dette ga en helt annen tyngde, men Sævdold viser også tydelig hvordan behovet for enighet førte til en utvanning av målsetningen. Banksekretesse, altså bankenes mulighet til ikke å gi opplysninger om kontoinnehavere, ble hovedsaken, mens problemene med lavskatteområder og gunstige skatteordninger (der også den norske skipsfartsbeskatningen kom inn) ble borte.

Sævdold følger de internasjonale forhandlingene inngående fram til 2009 som ble et gjennombruddsår for informasjonsutvekslingsavtaler. Et interessant poeng er den amerikanske presidentens partitilknytning. Under republikansk styre stanset arbeidet opp, men med en president fra demokratene fikk det ny fart.

Det er et meget krevende felt Kristine Sævdold har valgt for sin masteroppgave, med innfløkte juridiske spørsmål og komplekse internasjonale forhandlinger. Dette har hun greid å sette seg inn i og analysere på en meget imponerende måte. Man kan ikke si at norske historikere i særlig grad har vist interesse for skatt og beskatningsforhold og slett ikke knyttet til internasjonale forhold. Hun har altså utført et betydelig nybrottsarbeid.

Men, kan man spørre seg, handler oppgaven egentlig om Finansdepartementets narrativ? Slik vi har presentert oppgaven ovenfor, handler den om internasjonale forhandlinger med Finansdepartementet som en viktig aktør. Og at analysens hovedmål består i å konfrontere Finansdepartementets narrativ med en konkurrerende, dvs. Utenriksdepartementets, som hun sier innledningsvis, synes vi er lite treffende. Det siste kommer ganske plutselig inn på slutten og er ikke helt lett å få tak i. Dersom Sævdold, prisverdig nok, ville prøve å anlegge et større perspektiv avslutningsvis, ville det vært interessant med et sideblikk på skatteparadisspørsmålet og enkelte andre globale utfordringer som nasjonalstatene har stått eller står overfor. Er det likhetstrekk eller forskjeller i måten de har blitt håndtert på?

Sævdold skriver om kompliserte spørsmål, men nettopp for en humanist bør det være en oppgave å formidle dette i godt og forståelig språk. Sævdolds språk er imidlertid sterkt preget

av juridisk, samfunnsvitenskapelig og byråkratisk uttrykksform, noe som gjør framstillingen vanskelig tilgjengelig. Samtidig som komiteen gratulerer Kristine Sævold med en velfortjent pris, vil vi derfor oppfordre henne til å tenke mer på språkføring, slik at en større leserkrets kan få glede av hennes arbeider.